

Levensstart premature baby

vergt meer begeleiding

Het krijgen van een prematuur kind beïnvloedt het proces van ouderschap. Aandacht hiervoor wint aan belang, aangezien er steeds meer te vroeg geboren kinderen met goede overlevingskansen ter wereld komen. Onderzoek wijst uit dat Video Interactie Begeleiding de kwaliteit van de band tussen ouder en kind verbetert.

Door: Seline Roelofsen

Bij een normale geboorte stemmen ouders veelal precies af op de behoefte van hun kindje. Dit lukt niet bij een te vroeggeboorte. Door de klinische omstandigheden krijgen ouders minder de kans om hun kind te leren kennen. Aandacht hiervoor vergt meer aandacht, aangezien een premature baby tegenwoordig een grotere overlevingskans heeft dan vroeger. Daar komt bij dat het aantal te vroeg geboren kinderen als gevolg

van minder kindersterfte wereldwijd toeneemt.

Stressvolle ervaring

Prematuren worden vaker beschreven als inactief, minder alert en minder responsief dan een kind dat op tijd geboren is. Zij glimlachen over het algemeen minder vaak, zijn meer geïrriteerd en moeilijker te kalmeren. Dit remt de interactiviteit en het contact tussen ouders en kind. Verder kan er

zowel voor, tijdens als na de geboorte van alles gebeuren dat een belemmerende invloed heeft op de ontwikkeling van een goed ouder-kindcontact. In de couveuse, gekoppeld aan allerlei apparaten, hebben ouders bijvoorbeeld veel minder mogelijkheden om hun pasgeboren kindje vast te houden, laat staan het te verzorgen.

Sowieso is het krijgen van een te vroeg geboren kindje stressvol voor

‘Stressreacties beïnvloeden de emotionele band tussen ouders en hun kind’

de ouders. Zelf in die mate, dat post-traumatische stresssymptomen zich tot enkele jaren na de geboorte voor kunnen doen. Verschillende emotionele en psychologische reacties worden gerapporteerd, waaronder teleurstelling, zich schuldig voelen, hulpeloosheid en een laag zelfvertrouwen. Dergelijke stressreacties kunnen ouders beïnvloeden in hun emotionele band met hun kind.

‘Ouders begrijpen beter wat hun kindje aangeeft’

Gefilmde beelden

Het natuurlijke proces van de band tussen ouders en het te vroeggeboren kind moet zo min mogelijk worden belemmerd. Het inzetten van Video Interactie Begeleiding (VIB) kan daarbij helpen. VIB richt de aandacht in de eerste plaats op de interactieprocessen tussen ouder en kind, die in veel gevallen bij een vroeggeboorte verstoord kunnen zijn. Belangrijk want sensitieve interacties, denk aan knuffelen en aaien, zijn essentieel voor een harmonieuze en responsieve relatie.

Een ander belangrijk aspect van de interventie is dat ouders onder begeleiding van een professional leren reflecteren op hun eigen interacties met hun baby. Dit gebeurt door het samen terugkijken en bespreken van de beelden. Dit helpt ouders om beter te begrijpen wat hun kindje aangeeft. Daarnaast helpen observaties ouders om over hun angst of schuldgevoel heen te komen en een mogelijke negatieve spiraal in de interactie te voorkomen of te doorbreken.

Effectiviteit

Ouders reageren na VIB sensitiever op de baby. Daarnaast gaan ouders beter de initiatieven van hun kindje inzien en hoe ze die kunnen ontvan-

gen. Dit kan voorkomen dat ouders later problemen krijgen in de omgang met het kind.

Hoe effectief VIB als interventie bij ouder-kind interactie van prematuren is, heeft Anneke Tooten onderzocht in haar proefschrift ‘First Connections’ (2014). Tooten heeft 210 pasgeboren premature kinderen en hun ouders in haar onderzoek

meegenomen.

De gezinnen waarvan de ouders feedback ontvingen op de gefilmde beelden

lieten een significante verbetering zien. Niet alleen in sensitief en afgestemd interactief gedrag, maar ook in een afname van afstandelijk gedrag.

Ook op de vorming van een band tussen ouder en kind blijkt VIB een positieve invloed te hebben: ouders ondervonden minder hechtingsproblemen en rapporteerden meer plezier. De effecten waren ook zichtbaar bij moeders die de bevalling als zeer traumatisch hadden ervaren. Waar het gaat om het ontwikkelen van de band tussen ouder en kind was het effect van VIB overigens het grootst bij vaders. Opvallend is verder dat VIB geen effect lijkt te hebben op de stress die ouders hadden over de gezondheid, bij ouders van een premature kind een zeer relevant angstgevoel. Blijkbaar vermindert de interventie niet de stress hierover.

Waardevolle toevoeging

Het onderzoek van Tooten laat zien dat VIB een waardevolle toevoeging is aan de gebruikelijke zorgverlening bij premature geboorten in ziekenhuizen. Door vroegtijdig en preventief aandacht te geven aan interacties tussen ouders en kind, is de kans groot dat de negatieve gevolgen van vroeggeboorte verminderd worden. Aangezien de postnatale periode zeer

Video Interactie Begeleiding

Een in VIB getrainde professional filmt beide ouders bij bepaalde verzorgingsmomenten. Vervolgens worden geselecteerde fragmenten met ouders teruggekeken. Ouders zien bijvoorbeeld terug hoe zij de baby geruststellen door een rustige stem of aanraking en zijn verrast door de positieve effecten op hun baby. Sinds kort wordt ouders van premature geboren kinderen in ziekenhuizen standaard VIB aangeboden. Professionals kunnen hiervoor op meerdere plekken een training volgen.

Kijk voor meer informatie op: www.aitnl.org

belangrijk is in de ontwikkeling van het kind, is de effectiviteit van VIB ook klinisch van belang. De kwaliteit van ouder-kind interactie is een belangrijke voorspeller van de verdere ontwikkeling van het kind. Stichting Babywerk beveelt daarom aan ouders van premature baby's direct na de geboorte door middel van VIB ondersteuning te bieden.

auteursinformatie

Seline Roelofsen, MSc (s.roelofsen@babywerk.net) is psycholoog en bestuurslid bij Stichting Babywerk.